винній особі цих двох кваліфікуючих ознак? На наш погляд, у даному випадку кваліфікований склад злочину містить одночасно і обтяжуючі, і особливо обтяжуючі ознаки. Відтак їх слід систематизувати та редакційно змінити: до ознак кваліфікованого складу віднести «поєднане із насильством, що не є небезпечним для життя чи здоров'я в момент заподіяння», а до ознак особливо кваліфікованого – «поєднане із насильством, що є небезпечним для життя чи здоров'я в момент заподіяння» та «вчинюване протягом тривалого часу». Ознаку «із застосуванням зброї» варто виключити, оскільки подібні дії є посяганням на інший об'єкт кримінально-правової охорони і підлягатимуть кваліфікації за сукупністю.

Отже, проблеми кримінальної відповідальності за незаконне позбавлення волі та за викрадення людини потребують подальшої ґрунтовної розробки. Про актуальність питання у світлі ситуації в державі, що склалася протягом останніх трьох років, годі і казати, тому відповідні законодавчі рішення та судові роз'яснення правозастосовної практики є невідкладними.

Бондаренко О. С., юрисконсульт Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, кандидат юридичних наук

ОСОБЛИВОСТІ ПРЕДМЕТА ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ДЕКЛАРУВАННЯ

У 2014 р. Законом України «Про запобігання корупції» була запроваджена кримінальна відповідальність за декларування недостовірної інформації (ст. 366 Кримінального кодексу України) (КК України). Норма почала діяти 26 квітня 2015 р. Цей законодавчий крок зумовлений: 1) несприятливою динамікою таких діянь; 2) історичним розвитком нової групи суспільних відносин на підставі соціальних, політичних, економічних змін; 3) необхідністю кримінально-правової гарантії охорони конституційних прав та свобод; 4) наявністю міжнародно-правових зобов'язань України щодо протидії корупційним правопорушенням [1, с. 148].

У наукових джерелах існують різні позиції з приводу необхідності криміналізації цього діяння, оптимальності конструкції диспозиції та адекватності санкції. Більше того, враховуючи те, що з 1 вересня 2016 року почала діяти система електронного декларування важливим є й з'ясування юридичного змісту предмета декларування недостовірної інформації. Предметом цього злочину є декларація особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (декларація). У законодавчих джерелах, зокрема, ні у Законі України «Про запобігання корупції», ні у КК України не міститься визначення цього поняття. На нашу думку, декларацією є електронний офіційний документ, що заповнюється особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування; особами, які претендують на заняття чи обрання на такі посади; особами, які звільняються з цих посад, на веб-офіційному сайті Національного агентства з питань запобігання корупції, у встановлені законодавством строки, на підставі яких здійснюється моніторинг способу життя декларанта та фінансова перевірка його доходів, витрат і зобов'язань фінансового характеру.

Така декларація подається з метою створення умов прозорості діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, а також виявлення та недопущення конфлікту інтересів у їх діяльності [2, с. 54].

Основна відмінність між паперовою та електронною формами декларацій – це форма фіксації даних, адже у електронній вона має вигляд електронних даних. Окрім того, електронна форма декларації має ряд суттєвих позитивних рис, що відрізняє її від паперової. Ми вважаємо, що ці риси можна об'єднати у три групи. Перша з них – це позитивні риси для суб'єктів декларування: спрощення введення даних суб'єктом декларування; забезпечення захищеного протоколу автентифікації для входу в систему електронного декларування; запобігання помилкам з боку суб'єкта декларування під час введення даних [3].

Друга група об'єднує позитивні риси для контролюючих суб'єктів, зокрема, можливість використання перехресної перевірки інформації з використанням баз інших державних органів; надання доступу до системи електронного

декларування іншим державним базам даних; оптимізація процедур обробки декларацій майнового стану персоналом Національного агентства з питань запобігання корупції і створення ефективного процесу перевірки декларацій [3].

До третьої групи належать позитивні риси для третіх осіб (громадських активістів, журналістів, громадян тощо), що бажають ознайомитися з деклараціями осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: надання відкритого онлайнового доступу та засобів пошуку по відкритих даних, що містяться в деклараціях, і можливості їх завантаження; створення відкритого інтерфейсу програмування для розробників для забезпечення захищеного доступу до відкритих даних із декларації майнового стану та їх завантаження у різних форматах [3].

Однак, зважаючи на те, що електронне декларування нині перебуває на стадії формування, воно все ж не позбавлене й певних недоліків. По-перше, основною проблемою електронного декларування є забезпечення захисту інформації з обмеженим доступом, що міститься в деклараціях від розголошення, а також усіх інших даних від зовнішнього неправомірного втручання. Залишається відкритим питання з приводу можливості Національного агентства з питань запобігання корупції гарантувати належний захист інформації в Єдиному державному реєстрі декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

По-друге, перезавантаженість системи, оскільки більшість суб'єктів декларування, враховуючи строки подання декларацій, заповнюють її практично одночасно.

По-третє, помилки у деклараціях, зумовлені збоями роботи системи електронного декларування, зокрема, щодо країни громадянства суб'єкта декларування або членів його сім'ї.

По-четверте, недоліки технічного характеру, такі як неможливість роздрукування декларації; неможливість збереження частково заповненої декларації і прив'язаність системи електронного декларування до конкретного комп'ютера та відповідно необхідність заповнення декларації повністю одразу.

З огляду на викладене вище, запровадження системи електронного декларування, безперечно, є дієвим засобом антикорупційного фінансового контролю, оскільки цей

законодавчий крок суттєво розширює перелік суб'єктів перевірки декларацій. Водночас зважаючи на те, що даний процес нині перебуває на стадії становлення, він має ряд недоліків, які потребують нагального вирішення, оскільки можуть впливати на кримінально-правову кваліфікацію декларування недостовірної інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Полькін К. К. Про обґрунтованість криміналізації декларування недостовірної інформації / К. К. Полькін // Вісник Луганського національного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. – 2016. – № 1. – С. 142 – 155.

2. Савченко А. В. Особливості складу декларування недостовірної інформації / А. В. Савченко // Актуальні проблеми досудового розслідування: тези доп. IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 1 лип. 2015 р.). – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. – С. 53–56.

3. Єдиний державний реєстр декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://public.nazk.gov.ua/

Бурак М. В., старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем кримінальної поліції навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ВИЗНАЧЕННЯ ІСТОТНОЇ ШКОДИ ПІД ЧАС КВАЛІФІКАЦІЇ ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННОЮ ПОРУБКОЮ ЛІСУ

Серед злочинів, що вчиняються у сфері лісового господарства, найбільш відомим є незаконна порубка лісу, відповідальність за який передбачена ст. 246 Кримінального кодексу України. При кваліфікації незаконної порубки лісу особливу увагу слід звертати на особливості об'єктивної сторони цього злочину, зокрема на встановлення істотної шкоди.